

مطالعه مسئولیت‌مدنی پزشک ناشی از اعمال جراحی زیبایی با تأکید بر تحولات قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲

محمد امین مقیمی زند

دانشجوی دکتری حقوق خصوصی دانشگاه تهران، مدرس دانشگاه.

چکیده

در خصوص اصل و میزان مسئولیت پزشکان در طی اعصار گذشته در کتب حقوقی مختلف حقوقدانان مفصلاً به بیان پرداخته و تضارب آراء نموده‌اند و در بسیاری از نظامهای حقوقی و حتی نظامهای مبتنی بر فقه اسلامی، تعهدات پزشکان «به وسیله» دانسته شده است. هر چند در برخی موارد بنابر نظر قانونگذار مسئولیت، سنگین‌تر گردیده و تعهدات ایشان را «به نتیجه» نزدیک نموده‌اند؛ همچون تعهدات پزشکان در جراحی‌های کوچک، تعهدات مسئولین آزمایشگاههای تشخیص طبی و مسئولیت ناشی از انتقال خون‌آلوده. در قانون مجازات اسلامی سال ۱۳۷۵ نگاه غالب در نص مواد، برگرفته از قول مشهور فقهاء امامیه؛ «به نتیجه» دانستن تعهدات پزشکان بوده است و سخن بر مسئولیت تام پزشک بود؛ مگر آنکه اخذ براءت نموده باشد. لیکن نص مقرر در اینخصوص در قانون جدید مجازات اسلامی ۱۳۹۲ تغییر نموده و برای پزشک «فرض تقصیر» (تقصیر مفروض) گردیده و اخذ براءت، نقش خود را در جایجایی بار اثباتی دعوی از عهده بیمار بر عهده پزشک ایفا می‌نماید. بانوجه به تهافت آراء در خصوص مسئولیت پزشکان و تغییر نص مواد قانون مجازات اسلامی در پی پاسخ به این پرسش‌ها هستیم که آیا نگاه قانونگذار ایرانی در اینخصوص تغییر کرده است؟ و آیا این تغییر نص حاکی از تغییر ملاک و رویگردانی از «به وسیله» خواندن و «به نتیجه» دانستن تعهدات ایشان است؟ و آیا تفاوتی مابین نوع اعمال پزشکان و خصوصاً تعهدات پزشکان در اعمال جراحی زیبایی (که جنبه درمانی ندارند) و به نتیجه دانستن برخی از آنان وجود دارد یا که خیر. لذا در طی مقاله حاضر به بررسی مسئولیت پزشکان در اعمال جراحی زیبایی پرداخته و با توجه به تاثیر اساسی رویه قضایی در نوع برخورد با پرونده‌های اختلافات پزشکی، با نگاهی پراکتیکال بر نظر غالب قضات در محاکم ایران و فرانسه مطلب را پی خواهیم گرفت.

واژگان کلیدی: اعمال جراحی زیبایی، تعهدات پزشک، قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲، مسئولیت محض.